

4 мая ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі адбылася IX Навукова-практычная канферэнцыя “Электронная культура” на тэму “Рэальнасць і віртуальнасць ва умовах пандэміі”. Арганізатарамі мерапрыемства выступілі Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь і галоўная бібліятэка краіны.

Юрый ЧАРНЯКЕВІЧ / Фота аўтара

ПЛЯЦОЎКА ДЛЯ АБМЕРКАВАННЯ

Адкрываючы канферэнцыю, намеснік генеральнага дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Алесь Суша зазначыў, што форум “Электронная культура” за апошнія гады стаў найважнейшай пляцоўкай для абмену вопытам і пошуку перспектывных напрамкаў развіцця інфармацыйных тэхналогій у сферы культуры.

— Штогод навукоўцы, работнікі культуры і адукацыі, распрацоўшчыкі праграмнага забеспячэння і многія зацікаўленыя абмяркоўваюць тут, на канферэнцыі, разнастайныя пытанні інфармацыйна-тэхналагічнага развіцця грамадства, — сказаў Алесь Суша. — Асабліваю цікавасць удзельнікаў канферэнцыі прыцягваюць інавацыйныя практыкі і магчымасці іх практычнай рэалізацыі ў электронным асяроддзі з мэтай папулярызацыі культурнай спадчыны і інтэграцыі Беларусі ў сусветную інфармацыйна-культурную прастору.

Як зазначылі арганізатары, у працы канферэнцыі ўзялі ўдзел кіраўнікі і спецыялісты вядучых устаноў культуры, навукі, адукацыі, прадстаўнікі ІТ-кампаній нашай краіны. Сярод арганізатараў удзельнікаў — Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь, Музей беларускага кнігадрукавання (Полацк), Рэспубліканская навукова-тэхнічная бібліятэка, Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт, Аб’яднаны інстытут праблем інфарматыкі НАН Беларусі, СТАА “Беларускія воблачныя тэхналогіі”, Нацыянальны цэнтр электронных паслуг ды многія іншыя.

Дарэчы, варта сказаць, што сёлета канферэнцыя выйшла за рамкі Беларусі — да ўдзельнікаў далучыўся прадстаўнік Дзяржаўнага інстытута мастацтва і культуры Рэспублікі Узбекістан, генеральны дырэктар ГАА

“Дата Экспрэс” (г. Масква).

Агулам, у рамках мерапрыемства, прагучала звыш дваццаці дакладаў. Паслухаць тут сапраўды было што. Балазе, спецыялісты абмеркавалі актуальныя пытанні развіцця інавацыйных тэхналогій у сферы культуры, абмяняліся вопытам укаранення новых тэхналогій і электронных паслуг, у тым ліку ва ўмовах пандэміі.

АЎДЫЁГІДЫ НА ЛЮБЫ ГУСТ

Асабліва цікавымі былі даклады на тэму найноўшых інтэрнэт-тэхналогій, штучнага інтэлекту, мультымедыйных прыкладанняў, што прымяняюцца сёння ў шэрагу устаноў культуры Беларусі. Напрыклад, загадчык лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення Аб’яднанага інстытута праблем інфарматыкі НАН Беларусі, кандыдат тэхнічных навук Юрась Гецэвіч расказаў пра мабільную праграму пад сістэму Android — аўдыёгід на англійскай, беларускай і рускай мовах для тых, хто вандруе па гарадах Беларусі.

З KrokApp — так называецца праграма — жыхары і госці беларускіх гарадоў ужо сёння слухаюць расповіды і даведваюцца пра цікавыя факты, вандруючы па гарадах Беларусі і пашыраючы свае веды па гісторыі краіны. Акрамя таго, у KrokApp прапрацоўваюцца функцыі для замежных гасцей: яны змогуць не толькі паслухаць экскурсію, але і вывучыць формы вецлівасці на беларускай мове, назвы страў ды пазнаёміцца з беларускімі нацыянальнымі традыцыямі.

Да таго ж, лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення Аб’яднанага інстытута праблем інфарматыкі НАН Беларусі стала працуе з айчыннымі музеямі і бібліятэкамі. Напрыклад, менавіта супрацоўнікі лабараторыі распрацавалі аўдыёгід для праекта “Беларусь і Біблія”, што ладзіўся ў 2018 го-

дзе ў сценах Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі. А яшчэ стварылі аўдыёгіды па археалагічным музеі “Бярэсце”, па музеі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі ды шэраг іншых.

Натуральна, на гэтым спецыялісты лабараторыі распазнавання і сінтэзу маўлення Аб’яднанага інстытута праблем інфарматыкі НАН Беларусі спыняцца не збіраюцца і заклікаюць не толькі звяртацца да іх з пытаннямі па ўсталяван-

рашылі расказаць пра свае працоўныя будні сваім наведвальнікам. Для гэтага, як патлумачыла загадчык музея Славіна Гаўрылава, яны выбралі і задалі прадстаўнікам розных музейных прафесій — загадчыку музея, старшаму навуковаму супрацоўніку, а таксама наглядчыку — па 10 пытанняў пра розныя аспекты іх дзейнасці. Адказы на пытанні былі размешчаны ў выглядзе відэа-інтэрв’ю на сайце музея і на канале YouTube.

над поўнай алічбоўкай кніжных помнікаў.

— Канешне ж, рэстр будзе павялічвацца, і, што самае цікавае, кожны з нас зможа ўзяць удзел у гэтым працэсе, — сказаў Алесь Суша. — Калі вам здаецца, што вы валодаеце каштоўнай кнігай, вам трэба толькі зайсці на сайт, націснуць кнопку “У мяне ёсць кніжны помнік” і пакінуць заяўку. Адзначу, што цяпер да праекта далучаюцца абласныя бібліятэкі. Але ж мы ча-

альнага Літаратурнага музея пісьменнікаў Гомельшчыны, куды сёння завітваюць экскурсіі з чыгачоў, літаратураў і гасцей бібліятэкі.

У ЯКАСЦІ ЗАКЛЮЧЭННЯ

Пералічваючы ўсе выступленні і тэмы дакладаў канферэнцыі “Электронная культура”, мабыць, не мае сэнсу. Адзначу толькі самае галоўнае. Па меркаванні дакладчыкаў, электронная

Новая рэальнасць,

або Як паспець за “воблачнымі” тэхналогіямі?

На здымках:

- 1 Падчас работы канферэнцыі.
- 2 Выступаюць Юрась Гецэвіч...
- 3 ...і Марына Рафеева.

ні аўдыёгідаў у бібліятэках і музеях Беларусі, але і з прапановамі па паляпшэнні іх прыкладанняў і мабільных праграм.

— Любы чалавек, выкарыстоўваючы нашы сэрвісы для сваіх патрэб, можа дапамагчы нам заўвагі і прапановы, і разам з намі зрабіць іх больш дасканалымі, — сказаў Юрась Гецэвіч. — Нашы кліенты — грамадзяне, навукоўцы, інжынеры і нават цэлыя кампаніі, якіх цікавяць разнастайныя задачы ў галіне апрацоўкі тэкставай ці гукавой інфармацыі. Таму зараз мы шмат з кім супрацоўнічаем і, канешне, адкрыты да супрацоўніцтва са сферай культуры Беларусі.

ІНТЭРВ’Ю І КАЛЕКЦЫІ АНЛАЙН

Спынюся яшчэ на некалькіх дакладах, што прагучалі падчас канферэнцыі. Так, супрацоўнікі музея беларускага кнігадрукавання, які з’яўляецца філіялам Нацыянальнага Полацкага гісторыка-культурнага музея-запаведніка, нядаўна задалі важным пытаннем: “А што ёсць наша праца?” — і вы-

Па словах кіраўніка устаноў, гэты праект прыцягнуў значную ўвагу наведвальнікаў.

Натуральна, большасць дакладаў, што прагучалі на канферэнцыі, тым ці іншым чынам закралі бібліятэчную сферу. Напрыклад, намеснік генеральнага дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Алесь Суша ў сваім выступленні расказаў пра працу над Дзяржаўным рэстрам кніжных помнікаў Беларусі, які змяшчаецца па адрасе <https://kp.nlb.by/>.

Гэта вялікі інтэрактыўны спіс, што ўключае ў сябе і бібліяграфічныя звесткі аб помніку, і тлумачэнні экспертаў. Акрамя таго, распрацаваны рэстр дазваляе ўбачыць тую ці іншую кнігу, што называецца, “ужывую”, бо сёння вядзецца работа

каем, што ў ім возьмуць удзел і музеі Беларусі, і іншыя дзяржаўныя ўстановы, і нават прыватныя калекцыянеры. Толькі такім чынам, грамадой, сумесна, мы здолеем скласці поўны рэстр кніжных помнікаў Беларусі ды зразумець, якімі старажытнімі і каштоўнымі кнігамі мы валодаем.

Дырэктар Гомельскай абласной бібліятэкі Марына Рафеева на прыкладзе працы абласной кніжніцы паказала, як супрацоўнікі бібліятэкі працуюць са шматлікімі віртуальнымі праектамі, якія — бывае і такое — з інтэрнэту крочаць у рэальнае жыццё. Напрыклад, размяшчэнне на сайце бібліятэкі віртуальных старонак, прысвечаных пісьменнікам вобласці, прывяло з цягам часу да стварэння рэ-

культура сёння — гэта не толькі мабільныя аўдыёгіды на некалькіх мовах альбо сайты ўстаноў культуры, але і самыя найноўшыя, так званыя “воблачныя”, тэхналогіі. Маюцца на ўвазе паслугі, даступныя спажыўцам праз Сусветнае павуцінне: QR-коды ў музеях ды карцінных галерэях краіны, алайн-навігацыя ў экспазіцыйных залах устаноў культуры з дапамогай відэакамеры на мабільніку наведвальніка, набыццё білетаў на выставу ці канцэрт праз Сеціва ды многае іншае... А яшчэ можна ладзіць алайн-канферэнцыі, алайн-паязджэнні, алайн-відэабрыфінгі, алайн-лекцыі...

Не магу пры гэтым не адзначыць, што “К” пачала выкарыстоўваць форму алайн-канферэнцый яшчэ ці не з дзясятак гадоў таму. Ды і пытанні гасцям рэдакцыі тады, напачатку 2010-х гадоў, часяком задаваліся не толькі праз традыцыйныя тэлефанаванні ці лісты на электронную пошту, але і з дапамогай сацыяльных сетак ды Скайпа... Досвед, зноў-такі, варты пераймання. Прыкладам, хто забараняе загадчыкам раённых бібліятэчнай ці клубнай сістэмы праводзіць паязджэнні ў фармаце алайн-канферэнцыі? Або ладзіць “мазгавыя штурмы” з дапамогай вебінараў ці сацыяльных сетак? Зрэшты, дзе-нідзе падобныя вебінары і “мазгавыя штурмы” ўжо сталіся звычайнай справай.

Іншая справа, што паўсюднае развіццё ды ўкараненне ў жыццё падобных практык на рэгіянальным узроўні ўпіраецца ў недасканаласць камп’ютарнай і тэхнічнай базы многіх устаноў культуры. Але гэтае пытанне цалкам вырашальнае. У тым ліку, — і дзякуючы рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы “Культура Беларусі”, паводле якой прадугледжана паступовае і сістэмнае абнаўленне ды набыццё найноўшага камп’ютарнага абсталявання для устаноў культуры краіны.